

A *Centaurea variegata* Lam. var. *adscendens* Bartl. egy új alakja Erdélyből

Eine neue Forme von *Centaurea variegata* Lam. var.
adscendens Bartl. aus Siebenbürgen.

Irta
Von *L. Vajda*

XLVIII. tábla
Tafel

A Brassó felett emelkedő Cenk hegyen 1936. június havában a *Centaurea adscendens* néhány olyan példányát gyűjtöttem, melynek minden levele fogas. A növényeket megmutattam *Wagner János* nyug. főigazgató úrnak, akitől a következő sorokat kaptam:

„Az irodalomban csak *Hayek* műveiben találunk erre esetet, amelyet *Centaurea montana* L var. *sinuata* Vis.-nek ír le. (Die Centaurea-Arten Oesterreich-Ungarns, Denkschrift der Math.-Naturwissenschaft. Cl. d. Kais. Akademie der Wissensch. Wien 1901, p. 69.) „... alle Blätter grobbuchtet gezähnt, mit 2—4 Zähnen beiderseits“, valamint a *Prodromus Florae Balcanicae* II Dahlem 1928, p. 738 „Folia omnia sinuato-lobata.“

Ha *Hayek* megállapításaiban megnyugszunk és tovább nem kutatunk, akkor az erdélyi növény neve f. *sinuata* Vis. Ha azonban tovább vizsgálódunk és megnézzük *Visiani*-nak a var. *sinuatáról* írt eredeti leírását a *Flora Dalmatica* II Lipsiae 1847. p. 34, ott azt találjuk: „Foliis caulinis inferioribus sinuato-lobatis“. Ebből világosan látható, hogy *Hayek* mindkét idézete hibás és *Visiani* var. *sinuata*-ja tulajdonképpen a f. *diversifolia* Neilr.-vel azonos. Növényünket, melynek nemcsak az alsó levelei fogasak, hanem valamennyi fogas, még senki sem ismertette.

Mivel a *C. variegata* és minden varietása rendkívül változó, az új forma részletesebb leírását közlöm:

Szára —50 cm magas, egyenes, többnyire egy fészkü, egyenletesen és elég sűrűn leveles. A levelek száma egy-egy száron 25 is lehet. Az alsók hosszúnyelűek, a felsők ülők, alig vagy csak kevésbé és igen keskenyen lefutók. Ép részük 5—10 mm széles, mind-

két oldalon 2—2 (ritkán 3—3, ez esetben az alsó fogpár jóval kisebb) 15 mm hosszú foggal. Csúcsuk többnyire hosszan kihegyezett, a fogak is hegyesek. Alsó lapjukon \pm szürkén molyhosak, felül fiatal korban gyengén molyhosak, később lekopaszodók. Fészke kb. 16 mm hosszú, 10 mm vastag. Pikkelyei zöldek, a függelékek ép része sötétbarna vagy fekete, a hosszabb rojtok töve hasonló színű, a rojtok csúcsa \pm kifakult.

Különben olyan, mint a varietas. Wagner J. főigazgató úr tiszteletére *f. Wagneri*-nek nevezem el.

Centaurea variegata Lam. var. *adscendens* Bartl. nov. forma *Wagneri* L. Vajda. Caulis —50 cm altus, erectus, plerumque monocephalus, aequaliter et sat dense foliatus, folia numero usque ad 25 ferens. Folia inferiora longe petiolata, superiora sessilis, vix vel solum paulum et angustissime decurrentia. Pars eorundem integra 5—10 mm lata, in utroque margine 2—2 dentibus acutis (raro 3—3, quorum duo inferiores multo minores) —15 mm longis ornata, folia in apice plerumque longe acuminata, subtus \pm cano-tomentosa, quorum superior pars primum paulum tomentosa, deinde glabrescens. Capitulum cca 16 mm longum, —10 mm crassum. Phylla involucri viridia, appendices in parte integra et in basi ciliarum longiorum atro-fuscae vel nigrae in apice autem ciliarum \pm dilutae. In ceteris varietate haud differt.

Legi in monte Cenk, prope oppidum Coronam (Brassó), in Transylvania, m. Iunio, a. 1936.